

[Time: Three Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Attempt any five questions.
  2. All questions carry equal marks. (20 marks each)

1. **With reference to sociology of work, explain the following concepts:-** **20**
  - a) Industry.
  - b) Attributes, skills and qualities of an entrepreneur.
2. Elaborate on the pre-conditions and consequences of industrialization process. **20**
3. **Define motivation. Discuss the following theories of motivation:-** **20**
  - a) Herzberg's two factor theory.
  - b) Maslow's theory of Hierarchy of Needs.
4. Describe the important features of Human Relations in Management. **20**
5. What is informal sector? Elaborate on the characteristics and problems of the informal sector. **20**
6.
  - a) Explain the characteristics of agricultural labour in India. **20**
  - b) Outline the problems of rural indebtedness and farmer's suicides in India. **20**
7. Discuss nature, scope and importance of Industrial Relations. **20**
8. Examine the characteristics, functions and importance of Human Resource Management **20**
9. With reference to Globalization discuss the role of KPOs and BPOs. **20**
10. **Write short notes on any two of the following:-**
  - a) Theory 'X' and theory 'Y'
  - b) Work Behaviour
  - c) Issues of child labour
  - d) Exit Policy

[वेळ:तीन तास]

[गुण:१००]

मराठी भाषांतर

- N.B: 1. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.(प्रत्येकी २०गुण)

१. श्रमाच्या समाजशास्त्राच्या संदर्भा नुसार खालील संकल्पना लिहा. २०
अ) उद्योग
ब) उद्योजकाचे विशेषगुण, कौशल्य आणि पात्रता
२. औद्योगिकरण प्रक्रियेच्या पूर्वअवश्यकता आणि परिणाम बदल सांगा. २०
३. प्रेरणेची व्याख्या द्या. खालील प्रेरणासिद्धांताची चर्चा करा. २०
अ) हर्जबर्गर्सयांचा व्दिघटक सिद्धांत
ब) मास्लोचा अधिकारी मंडळाची गरज सिद्धांत
४. व्यवस्थापानातील मानवी संबंधाची महत्वाची वैशिष्ट्ये विषद करा. २०
५. अनौपचारिक क्षेत्र म्हणजे काय? अनौपचारिक क्षेत्राची वैशिष्ट्ये आणि समस्या सांगा.
६. अ) भारतीय शेतमजुरीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. २०
ब) भारतीय कृषीक्षेत्रातील ग्रामीण कर्जबाजारी पणा आणि शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या या समस्या लिहा.
७. औद्योगिक संबंधाचे स्वरूप व्याप्ती आणि महत्वाची चर्चा करा. २०
८. मानवी संसाधन व्यवस्थापानाची वैशिष्ट्ये कार्य आणि महत्व यांचे परिक्षण करा. २०
९. केपीओ (KPOs)आणि बीपीओ(BPOs) यांच्या भूमिका जागतिकीकरणाच्या संदर्भानुसार चर्चा करा. २०
10. खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा २०
अ) 'X' सिद्धांत आणि 'Y' सिद्धांत
ब) कामाच्या ठिकाणचे वर्तन
क) बालकामगारांचा प्रश्न
ड) कामगार कपाती (Exit Policy)